

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-277-7-40>

**KEY PROBLEMS AND WAYS TO SOLVE THEM
IN COOPERATION BETWEEN «UNIVERSITY – BUSINESS»**

**КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ
У СПІВПРАЦІ «УНІВЕРСИТЕТ – БІЗНЕС»**

Vasynova N. S.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Docent,
Docent of the Department of Public
Service and Management
of Educational and Social Institutions
Luhansk Taras Shevchenko
National University
Poltava, Ukraine*

Васиньова Н. С.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри публічної служби
та управління навчальними
й соціальними закладами
Державний заклад «Луганський
національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна*

Створення стабільної конкурентоспроможної економіки можливе лише на основі підвищення її інноваційності, формування національної інноваційної системи України, одним із визначальних факторів якої справедливо вважаються рівень розвитку та якість взаємодії сфер вищої освіти та бізнесу [3].

Втім сьогодні заклад вищої освіти не може функціонувати ізольовано. В умовах інтеграції освіти, науки і виробництва, зокрема цифрової трансформації, поширення штучного інтелекту університет має сприяти співпраці з різними категоріями стейкхолдерів із метою вдосконалення освітнього простору та безпосередньо якості освіти.

Проте результати такої співпраці залежать від того, на скільки ретельно було проведено аналіз зацікавлених сторін, а саме:

- досліджено базові характеристики стейкхолдерів та їх інтереси;
- визначено основні напрями взаємодії зі стейкхолдерами на підставі оцінки їх повноважень, фінансових, адміністративних та інших видів ресурсів;
- розроблено стратегію поведінки закладу вищої освіти по відношенню до різних груп стейкхолдерів;
- визначено основних партнерів, ідентифіковано можливі ризики взаємодії з ними [1].

Різним аспектам встановлення взаємовідносин закладів вищої освіти з роботодавцями, зокрема бізнесу присвячено достатньо

наукових праць як вітчизняних так і закордонних вчених. І. Баришевською, А. Корабахіною проаналізовано роль стейкхолдерів у процесі становлення та розвитку освітнього простору закладу вищої освіти, авторами наведено ключові принципи та способи взаємодії з ними. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів із університетом розглядають К. Гнатовська, Н. Савицька та інші. Партнерство закладів вищої освіти та бізнесу висвітлено у працях В. Бугас, М. Демченко, В. Покідіна, С. Тарасенко, вченими обгрунтовано вплив такої співпраці на інноваційний розвиток країни.

Серед зарубіжних дослідників слід відмітити напрацювання таких вчених як: Л. Гарві (L. Harvey), К. Джон (St. John), Дж. Саваж (G. T. Savage), Т. Никс (E. W. Nix), Н. Д. Харрисон (J. S. Harrison), Л. Шиндлер (L. Schindler) Е. Фриман (E. Freeman), Р. Філіпс (R. Philips) та інших. У наукових працях розглядаються питання щодо класифікації стейкхолдерів, рівня впливу на стратегічний розвиток організації за умов ефективної співпраці тощо.

Метою розвідки є окреслення основних чинників, які впливають на співпрацю університету з бізнесом, а також встановлення ефективної взаємодії зі стейкхолдерами.

До найбільш поширених чинників, які впливають на встановлення ефективної взаємодії роботодавців (бізнесу) та закладів вищої освіти належить (на думку представників ЗВО):

- бізнес недостатньо проінформований про можливості співпраці з ЗВО;
- бізнес зорієнтований лише на швидке отримання прибутку;
- складність узгодження правових аспектів інтелектуальної власності;
- у бізнесу недостатньо фінансових ресурсів для розширення партнерства з ЗВО;
- проблеми конфіденційності інформації;
- бізнес не розуміє реалій і умов роботи ЗВО;
- відсутність конкретно визначених осіб у ЗВО, що відповідають за контакти з бізнесом. Проте ці чинники, на думку представників бізнесу, є більш вагомими бар'єрами в розвитку співпраці. Вони вважають найбільшими перешкодами для налагодження співпраці нерозуміння університетами реалій бізнес-світу та бюрократичність ЗВО [2].

Уважаємо, що до цього переліку доцільно також додати:

- відсутність в університетах консалтингових та професійних проєктів, виконаних для сторонніх організацій;

– гіпертрофія наукового статусу (вчені ступені та звання) при низькій оцінці значущості праці викладача. Здебільшого в університетах акцентується увага на формальні статуси, цінуються різноманітні регалії, а не професійні компетенції співробітників. Але можна погодитися, що є певна необхідність такої ієрархії, як ключового елемента всієї традиційної системи вищої освіти. Втім ієрархія за вченими ступенями та званнями поступово стирається, але спираючись на власний досвід, при подачі заявок на гранти (проекти) регалії мають значення (докторам наук більше шансів його отримати).

– недостатня ефективність використання в окремих університетах вже існуючого освітнього середовища та систем дистанційного навчання;

– низький рівень залучення до освітнього процесу викладачів-практиків;

– відтік молодих спеціалістів у провідні університети країни чи реальний сектор економіки і, як наслідок, старіння професорсько-викладацького складу та зниження професійного досвіду (експертності);

– слабка інтеграція викладачів-практиків у реалізацію освітніх компонентів та навпаки (відсутність дієвої процедури підвищення кваліфікації викладачів, зокрема у організаціях стейкхолдерів);

– не пов'язаність освітніх компонентів, що викладаються викладачами університету та реальної практики. Саме неузгодженість знижує рівень компетенцій здобувачів вищої освіти, тому як, слабкі теоретичні знання призводять до помилкового застосування практичних навичок. Утім на цей аспект частково впливає вищезазначений чинник.

Розвиток співпраці бізнесу та університетів, зокрема в галузі наукових досліджень та розробок, є невикористаним резервом покращення як конкурентних позицій України, так і її місця в інноваційному рейтингу [3].

Цікавими є результати дослідження «Огляд партнерства бізнесу та університетів в Канаді», за яким до основних мотивів для налагодження партнерства ЗВО та роботодавців (бізнесу) є доступ до компетенцій та експертиз, розроблених в університеті, доступ до висококваліфікованих фахівців та до інноваційних технологій. Проте слід відмітити, що сьогодні заклади вищої освіти здебільшого не виконують ролі наукових центрів, що впливає на рівень конкурентоспроможності університету, зокрема гальмує налагодження дієвої взаємодії.

На думку представників бізнесу до основних чинників, які перешкоджають ефективній взаємодії із ЗВО належить:

- не розуміння університетів реалій бізнес-світу;
- бюрократичність структури ЗВО;
- складність узгодження правових аспектів інтелектуальної власності;
- відсутність конкретно визначених осіб у ЗВО, що відповідають за контакти з бізнесом;
- недостатня поінформованість про можливості співпраці з ЗВО;
- відсутність власних ресурсів для розвитку партнерства;
- проблеми конфіденційності інформації [2].

Не слід виключати зміщення фокусу топ-менеджменту бізнесу від завдань стратегічних до завдань операційних, що впливає загалом на перший етап побудови співпраці. А також не готовність стейкхолдерів до налагодження процедури підвищення кваліфікації викладачів на їх базі.

Крім того, слабкої інтеграції представників університетів та організацій можуть заважати відмінності у сприйнятті своєї ролі у взаємодії, а саме відсутності зацікавленості однієї із сторін. Ефективність співпраці роботодавців (бізнесу) та закладів вищої освіти залежить від перетворення традиційної взаємодії на партнерську, тому вирішальним питанням у цьому напрямі є моделювання відносин «партнер – партнер».

Література:

1. Барішевська І., Коробахіна А. Особливості впливу стейкхолдерів на розвиток освітнього простору вищого навчального закладу URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1910/1/stattia_Varishvskaya_Korabahina_2016.pdf (дата звернення: 12.11.2023).
2. Бугас В. Взаємодія бізнесу із закладами вищої освіти. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/14438/1/PIONBUG_20191004_P043-044.pdf (дата звернення: 12.11.2023).
3. Тарасенко С., Демченко М. Партнерство університетів та бізнесу: форми та перспективи розвитку в умовах підвищення інноваційності економіки URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/49.pdf (дата звернення: 12.11.2023).